

Bydgoszcz,   maja 2019 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.4.2.2019

**Pani
Władysława Rakocińska
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Kowalu**

Szanowna Pani Kierownik,

stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 17 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z późn. zm.), przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniach 1, 4 i 5 lutego 2019 r. inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia nr 53/2019 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 31 stycznia 2019 r., przeprowadzili kontrolę doraźną w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kowalu, zwanym w dalszej treści pisma „GOPS”, „Ośrodkiem” lub jednostką kontrolowaną.

Zakres kontroli obejmował organizację jednostki, w tym spełnianie wymogów, wynikających z art. 110 ust. 11 ustawy, realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, polegającego na organizowaniu i świadczeniu specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r.

Szczegółowe wyniki kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez kierownika jednostki kontrolowanej w dniu 5 kwietnia 2019 r., do treści którego, nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, iż w jednostce kontrolowanej obowiązywał statut przyjęty uchwałą nr XXXIII/192/2017 z dnia 21 grudnia 2017 r. Akt ten odzwierciedlał faktycznie wykonywane przez Ośrodek zadania, regulował zasady organizacji i reprezentacji jednostki kontrolowanej. Zgodnie z zapisami statutowymi oraz stanem faktycznym, siedziba Ośrodka mieściła się w Urzędzie Gminy w Kowalu, natomiast terenem działania był obszar Gminy Kowal.

W GOPS, obowiązywał regulamin organizacyjny wprowadzony przez kierownika GOPS zarządzeniem nr 5/2017 z dnia 31 grudnia 2017 r. Zadania Ośrodka określone w regulaminie organizacyjnym nie wykraczały poza zadania statutowe oraz odzwierciedlały stan faktyczny.

Kontrolujący nie wnieśli zastrzeżeń w zakresie uprawnień i kompetencji kierownika jednostki kontrolowanej. Stwierdzono, iż p. Władysława Rakocińska, zatrudniona na stanowisku kierownika GOPS spełniała wymogi kwalifikacyjne dla osób kierujących jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, wynikające z art. 122 ust. 1 ustawy.

Kontrola wykazała, iż kierownik GOPS legitymował się, wymaganym statutom, pełnomocnictwem ogólnym, dotyczącym sprawowania zwykłego zarządu jednostki kontrolowanej oraz upoważnieniem do wydawania decyzji w trybie art. 110 ust. 7 ustawy. Zgodnie z przepisem art. 110 ust. 8 ustawy, przedmiotowe upoważnienie może być udzielone przez wójta, innej osobie, na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej. Kontrola wykazała, iż na mocy zarządzenia nr 27/2017 Wójta Gminy Kowal z dnia 5 maja 2017 r., do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej, upoważniony był specjalista pracy socjalnej - p. J. Wilczyńska. Wskazane upoważnienie wygasło z dniem 28 sierpnia 2018 r., w związku z przejściem pracownika na emeryturę. Kierownik GOPS po ww. fakcie, w okresie kontrolowanym, nie wystąpił z wnioskiem o udzielenie upoważnienia innej osobie. Zgodnie z wyjaśnieniem kierownika GOPS przedmiotowy wniosek został złożony w styczniu 2019 r. i do chwili czynności kontrolnych nie został rozpatrzony przez Wójta Gminy Kowal.

Podobna sytuacja, w zakresie organizacji jednostki kontrolowanej, miała miejsce w przypadku zastępowania kierownika podczas jego nieobecności. Zapisy statutowe nakładały obowiązek upoważnienia osoby do zastępowania kierownika. Do 28 sierpnia 2018 r. osobą upoważnioną była p. J. Wilczyńska. Po przejściu ww. pracownika na emeryturę kierownik GOPS nie uregulował formalnie zastępstwa.

Według zaświadczenia Urzędu Gminy Kowal na dzień 31 grudnia 2017 r., zameldowanych na pobyt stały i czasowy było łącznie 4.039 mieszkańców, a na dzień 31 grudnia 2018 r. 4.035 osób.

Ustawa w treści art. 110 ust. 11 określa, iż „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”. Natomiast art. 110 ust. 12 określa, iż „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż w okresie kontrolowanym pracę socjalną w środowisku wykonywali: pracownik socjalny i specjalista pracy socjalnej, uprawnieni do przeprowadzania wywiadów środowiskowych. Dnia 28 sierpnia 2018 r. na mocy porozumienia stron, z powodu przejścia na emeryturę, rozwiązano umowę o pracę ze specjalistą pracy socjalnej. W 2018 r. w GOPS nie został zatrudniony inny pracownik socjalny. Tym samym od 28 sierpnia 2018 r. w GOPS zatrudniony był wyłącznie jeden pracownik socjalny. Wobec powyższego, GOPS w okresie kontrolowanym, nie spełniał żadnej z norm, wynikających z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy. Wskazane powyżej świadome nieprzestrzeganie obowiązujących wymogów ustawowych w ocenie tut. Organu jest niedopuszczalne. Obligatoryjne zatrudnianie w ośrodku pomocy społecznej przynajmniej 3 pracowników socjalnych ma na celu zapewnienie prawidłowej realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Zdaniem tut. Organu, zatrudnianie wyłącznie jednego pracownika socjalnego, w oczywisty sposób nie gwarantowało właściwego działania Ośrodka.

Ponadto, w toku czynności kontrolnych ustalono, iż kierownik ośrodka pomocy społecznej nie przedstawił radzie gminy sprawozdania z działalności ośrodka za 2017 r., ani potrzeb w zakresie pomocy społecznej na 2018 r., wymaganych corocznie przepisem art.110 ust. 9 ustawy.

W obszarze kwalifikacji kadry jednostki kontrolowanej kontrolę przeprowadzono na podstawie dokumentacji osobowej pracowników socjalnych zatrudnionych w GOPS. Ustalono, iż kwalifikacje pracowników socjalnych były zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, wynikającymi z ustawy.

Kolejnym badanym obszarem było organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zwanymi dalej „SUO”, co zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę.

W zakresie realizacji ww. zadania na terenie Gminy Kowal, dokonano kontroli działań podejmowanych przez GOPS, które w protokole kontroli zestawiono w następujących zagadnieniach:

- prawidłowość kompletowania dokumentacji i prowadzenia postępowania administracyjnego oraz analiza wydanych decyzji administracyjnych,
- organizowanie realizacji wydanych decyzji administracyjnych w zakresie SUO oraz kwalifikacje realizatorów ww. usług,
- realizacja decyzji na świadczenie SUO, w tym ponoszenie odpłatności przez klientów.

W toku kontroli ustalono, iż pomocą w postaci SUO w 2017 roku objęto faktycznie 5 rodzin, spośród których, w jednym przypadku z SUO korzystały 3 osoby. Natomiast w 2018 roku, faktycznie SUO świadczone w 7 rodzinach, w tym, w 5 przypadkach kontynuowano pomoc z roku poprzedniego. Nowe 2 rodziny, pojawiły się kolejno w czerwcu i sierpniu 2018 r. Tym samym, w ciągu okresu kontrolowanego zaobserwowano wzrost zapotrzebowania na badaną formę pomocy, liczba usługobiorców wzrosła z 7 do 9 osób.

Na podstawie analizy akt świadczeniobiorców ustalono, iż w dokumentacji osób objętych pomocą w formie SUO, znajdowały się wnioski o pomoc w większości sprecyzowane, co do rodzaju usługi oraz liczby godzin. Klienci nie wnioskowali o zwolnienie z odpłatności za SUO. We wszystkich przypadkach prowadzenia wspólnych gospodarstw i korzystających z SUO przez dwie osoby w rodzinie o zwolnienie z odpłatności, w myśl przepisu § 6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. nr 189 poz. 1598 z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie SUO”, wnioskowali z urzędu, pracownicy socjalni. W okresie kontrolowanym były także przypadki, kiedy mimo braku wniosku pracownika socjalnego kierownik GOPS przyznał całkowite zwolnienie z odpłatności.

Kontrola wykazała, iż we wszystkich analizowanych przypadkach, sytuację osobistą, rodzinną, dochodową osób, które złożyły wnioski o pomoc, ustalono na podstawie dokumentów zawartych w art. 107 ust. 5b ustawy. We wszystkich badanych przypadkach były aktualne orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Ponadto, do dokumentacji dołączone były zaświadczenia lekarzy psychiatrów, wskazujące rodzaj SUO i ilość godzin w tym zakresie, a także czasookres obowiązywania zaświadczenia.

Wywiady środowiskowe we wszystkich analizowanych przypadkach były przeprowadzone w terminie zgodnym z § 2 Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1788). Wywiady środowiskowe zawierały rozeznanie i ocenę sytuacji życiowej klientów, sporządzone były na, obowiązujących w okresie kontrolowanym, formularzach kwestionariusza wywiadu. Pracownicy socjalni wypełniali obowiązek wynikający z § 3 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. W toku czynności kontrolnych ustalono, iż kierownik GOPS w większości przypadków, nie sporządził planu pomocy oraz nie wskazywał daty zatwierdzenia planu pomocy.

Kontrola wykazała, iż w 2017 r. w przypadku klientki ██████████ nie przeprowadzono wywiadu aktualizacyjnego, wymaganego przepisem § 9 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, który obliguje, w przypadku osób lub rodzin korzystających ze stałych form pomocy – jaką są SUO, do sporządzania aktualizacji wywiadu środowiskowego, nie rzadziej niż co 6 miesięcy, pomimo braku zmiany danych.

Wnioski klientów zostały rozpatrzone w terminie zgodnym z przepisem art. 35 k.p.a., poza wnioskiem ██████████, który rozpatrzono po ponad 2 miesiącach od daty jego złożenia, bez wymaganego postępowaniem administracyjnym zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy. Kierownik GOPS wskazał iż, z powodu „zaświadczenia lekarskiego od niewłaściwego specjalisty” sprawa była załatwiona ponad 2 miesiące. Kontrola nie wykazała wady zaświadczenia lekarskiego załączonego przez klienta.

Organ wskazuje, iż przyjęty tok procedowania winien być prowadzony w oparciu o obowiązujące przepisy, regulujące procedurę administracyjną. Zgodnie z treścią art. 35 § 1 k.p.a., organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. W myśl § 3 ww. artykułu k.p.a. załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowane – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (...). Przepis art. 36 k.p.a. nakłada na GOPS obowiązek zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia sprawy. Ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej, również w przypadku zwłoki w załatwieniu spraw z przyczyn niezależnych od organu.

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Przepis ten w ust. 2 stanowi, że usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. W ust. 4 wskazano, że specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowywane do szczególnych potrzeb, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Zgodnie natomiast z ust. 5 art. 50, ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

Mając na uwadze powyższe, zadaniem organu rozpoznającego sprawy, dotyczące przyznania specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, jest precyzyjne ustalenie, czy i jakiego rodzaju usługi w danym przypadku są niezbędne,

ustalenie zakresu tych usług, miejsca i okresu ich świadczenia, a następnie podmiotu, który na zlecenie organu usługi te będzie realizował.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności, uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób rodzin korzystających z pomocy społecznej powinny być uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Podczas czynności kontrolnych ustalono, iż nie wszystkie decyzje administracyjne przyznające SUO, zawierały elementy wymagane art. 107 § 1 i 3 k.p.a., w szczególności decyzje wydane w 2017 r. nie zawierały uzasadnienia prawnego i zawierały lakoniczne uzasadnienie faktyczne. W decyzjach wydanych w 2018 r. jako uzasadnienie prawne przytoczono treść art. 50 ustawy. Nie wszystkie decyzje zawierały uzasadnienie faktyczne, w szczególności nie zawierały powodów udzielenia pomocy osobom i rodzinom.

Tut. Organ wskazuje, iż decyzja w sprawie przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych ma charakter uznaniowy, co oznacza, że organ administracji publicznej podejmuje decyzję w ramach, tzw. uznania administracyjnego, mając na uwadze – w świetle okoliczności danej sprawy – interes społeczny i słuszny interes obywateli. Organ administracji, jest zatem zobowiązany do przeprowadzenia wszechstronnego postępowania dowodowego, zmierzającego do wyjaśnienia wszystkich okoliczności, mających wpływ na wydanie decyzji uznaniowej, tzn. przed jej wydaniem, organ jest obowiązany ze szczególną wnikliwością ustalić stan faktyczny. Uzasadnienie decyzji uznaniowej powinno być na tyle wyczerpujące i zindywidualizowane, aby można ocenić, czy zawarte w decyzji rozstrzygnięcie nie zapadło z przekroczeniem granic uznania administracyjnego.

Uznaniowy charakter decyzji w przedmiocie przyznania usług opiekuńczych powoduje, że nawet w przypadku spełnienia wszystkich ustawowych przesłanek organ pomocy społecznej może przyznać ją w wymiarze i zakresie, który uzna za niezbędny. W przypadku nieuwzględnienia wniosku strony, co do np. liczby godzin usług określonego rodzaju, winno to zostać szczegółowo uzasadnione. Potrzeby odnośnie wymiaru określonego rodzaju usług i okoliczności sprawy, przede wszystkim potrzeby dziecka, stwierdzone w przedłożonych zaświadczeniach lekarskich, wymagają rozważenia i uzasadnienia rozstrzygnięcia zindywidualizowanymi przesłankami, w taki sposób, aby nie można zarzucić organowi dowolności.

We wszystkich badanych przypadkach, poza powyżej przytoczonym podaniem [REDAKTOWANE], wnioski klientów zostały rozpatrzone zgodnie z żądaniem. Natomiast, ww. klient w dniu 17.08.2017 r. złożył w GOPS wniosek o przyznanie SUO w wymiarze 40 godzin miesięcznie dla syna [REDAKTOWANE]. Dokumentacja zawierała zaświadczenie lekarza specjalisty psychiatrii, na które klient powołał się we wniosku, a na podstawie, którego pracownik socjalny ustalił plan pomocy. Kierownik GOPS zatwierdzając plan pomocy wskazał: *przyznaję [REDAKTOWANE] pomoc w formie SUO dla syna [REDAKTOWANE] w okresie 23.10.2017 do 31.12.2017 w ilości 24 godz. tygodniowo.* Kierownik GOPS wydał z up. Wójta, decyzję administracyjną w dniu 23.10.2017 r., przyznając pomoc w ww. okresie w wymiarze 6 godz. tygodniowo. W aktach klienta znajdowało się drugie zaświadczenie lekarskie tego samego lekarza specjalisty, opatrzone tą samą datą, co data wydania decyzji przyznającej SUO [REDAKTOWANE], zlecające SUO w wymiarze 6 godz. tygodniowo. Tym samym, decyzja

nie zawierała uzasadnienia, dotyczącego zmniejszenia liczby godzin SUO zapotrzebowanych w pierwotnym wniosku.

Zespół inspektorów w toku kontroli wskazał, iż obowiązujące przepisy prawa, nie wymagają obligatoryjnego przedłożenia przez klienta, zaświadczenia lekarskiego zlecającego rodzaj, formę i rozmiar SUO. Zaświadczenie lekarskie stanowi dokument pomocniczy do wydania decyzji orzekającej o przyznaniu określonego rodzaju i zakresu SUO.

Zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy, ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

Kontrola wykazała, iż wszystkim badanym usługobiorcom, przyznano SUO w zakresie uczenia i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia i usprawniania zaburzonych funkcji organizmu, pielęgnacja - jako wspieranie procesu leczenia oraz rehabilitację fizyczną i usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu. Analiza wykazała, iż we wszystkich przypadkach, przyznawano SUO, stosując § 2 pkt 1, 2 lub 3 rozporządzenia, bez wskazania konkretnego rodzaju SUO w odniesieniu do katalogu w podpunktach a-e § 2 pkt 1, a-g pkt 2, a-b pkt 3 rozporządzenia w sprawie SUO. Przyznając kilka rodzajów SUO jedną decyzją, nie określano zakresu godzinowego, jedynie łączny wymiar godzin oraz nie wskazywano specjalistów realizujących rodzaj SUO, ani terminów realizacji poszczególnych rodzajów SUO. Wskazano jedynie „realizować będzie firma „WILMAR” [REDAKTOWANE]”. Tym samym, stwierdzono nieokreślenie zakresu usług wymaganego przepisem art. 50 ust. 3 ustawy. W żadnej z analizowanych decyzji nie określano także, wymaganego przepisem art. 50 ust. 3 ustawy miejsca świadczenia SUO.

Decyzje wydane w 2017 r. obowiązywały od dnia wydania do końca roku, natomiast w 2018 r. decyzje wydawano kwartalnie. Wnioski klientów nie zawierały czasookresu wnioskowanej formy pomocy.

Na decyzjach wydanych 2017 r. w miejscu oznaczenia organu widniała pieczętka GOPS. W 2018 r. decyzje miały podwójne oznaczenie organu administracji publicznej. Były to jednocześnie: Wójt Gminy Kowal oraz GOPS. We wszystkich analizowanych decyzjach pomoc „przyznaje się” zamiast „orzekam”. Wszystkie wydane decyzje w zakresie SUO w okresie kontrolowanym Zawierały pouczenie o trybie odwołania i zostały podpisane przez kierownika GOPS z up. wójta, zgodnie z udzielonym upoważnieniem.

Decyzje doręczano klientom w trybach wynikających z przepisów k.p.a. W 2 przypadkach, w aktach świadczeniobiorców nie stwierdzono potwierdzenia odbioru decyzji. W jednym przypadku realizacja decyzji nastąpiła zanim klient ją otrzymał. Tut. Organ wyklucza możliwość stosowania podobnych praktyk.

W 2017 r. w 3 przypadkach, a 2018 r. w 20 przypadkach, realizacja decyzji przyznających SUO nastąpiła przed ich uprawomocnieniem. Wszystkim decyzjom nadano rygor natychmiastowej wykonalności – art. 108 k.p.a. –w decyzjach nie uzasadniano niezbędności nadania im rygoru natychmiastowej wykonalności, a w podstawach prawnych decyzji, które zostały zrealizowane przed uprawomocnieniem nie zawierano wymaganego art. 130 § 4 k.p.a.

Kontrola wykazała, iż w okresie kontrolowanym stawka za 1 godz. SUO wynosiła 65 zł. Tylko jeden klient, spośród dokumentacji poddanej kontroli, miał ustaloną odpłatność za SUO.

Zgodnie § 5 rozporządzenia opłata za SUO jest wnoszona przez osobę uzyskującą pomoc w formie specjalistycznej usługi lub jej opiekuna, bezpośrednio lub przelewem do kasy urzędu gminy, w terminie do 15. Dnia każdego miesiąca następującego po miesiącu w którym

wykonano usługę. Rozstrzygnięcia, wydanych klientce decyzji, zawierały zgodny z § 5 rozporządzenia zapis dotyczący terminu, miejsca i sposobu wnoszenia odpłatności. Kontrola wykazała, iż klientka odpłatność ponosiła terminowo, przelewem, na konto wskazane w decyzjach administracyjnych.

Jednocześnie zespół inspektorów stwierdził, iż w okresie kontrolowanym nieprawidłowo stosowano przepis § 4 ust. 3 rozporządzenia w sprawie SUO, w zakresie ustalania odpłatności za SUO. GOPS za minimalny poziom dochodu, od którego obliczana była wysokość odpłatności, we wszystkich badanych przypadkach, przyjmował aktualnie obowiązujące kryterium dochodowe na osobę w rodzinie, zamiast kryterium osoby samotnie gospodarującej. W wyniku nieprawidłowo przyjętego sposobu postępowania niewłaściwie wyliczano klientom procent odpłatności za SUO. Dlatego, w przypadku klientki, która ponosiła odpłatność w decyzji orzeczono zawyżoną kwotę. Wskutek czego, w przypadku ██████████, ustalono w okresie kontrolowanym, nadpłatę za zrealizowane SUO w wysokości 1.092,25 zł.

W okresie kontrolowanym SUO realizował podmiot prowadzący działalność gospodarczą, z którym, na skutek przeprowadzonego zapytania ofertowego kierownik GOPS zawarł umowę nr 1.2017, aneksowaną w dniu 03.07.2017 r. (aneks nr 1.2017) oraz umowę nr 1.2018. Umowy obowiązywały każdorazowo do 31 grudnia. Umowy nie zawierały mechanizmu kar za nieterminowe, nienależyte bądź niewywiązywanie się z realizacji przedmiotu umowy. Ponadto, kierownik GOPS postanowieniami umownymi zobowiązał się do przekazywania Wykonawcy kopii decyzji administracyjnych przyznających SUO, co w opinii tut. Organu jest niedopuszczalne, tym bardziej bez wiedzy strony decyzji. Kontrola wykazała, iż tylko w przypadku jednej decyzji, spośród wszystkich skontrolowanych, w jej rozdzielniku uwidoczniło, iż zostanie przekazana do firmy WILMAR.

Kontrolujący ustalili, że SUO realizowało łącznie 16 specjalistów, którzy w ramach umów zleceń realizowali SUO, jako podwykonawcy F.H.U. „WILMAR”. Na podstawie dokumentacji posiadanej przez GOPS, zespół inspektorów ustalił, iż tylko 5 specjalistów spełniało wymogi § 3 rozporządzenia w sprawie SUO, dotyczące kwalifikacji do wykonywania zawodu, stażu w enumeratywnie wskazanych jednostkach oraz przeszkoleń i doświadczenia, dotyczące osób świadczących SUO.

Kontrola wykazała, iż GOPS, mimo podpisanych umów na realizację SUO, nie posiadał w pełnym zakresie, wiedzy ani dokumentacji na temat spełniania ww. wymogów rozporządzenia w sprawie SUO, przez osoby świadczące SUO.

Jednocześnie kontrola dowiodła, iż GOPS nie posiada dokumentacji, potwierdzającej realizację przyznanych decyzjami SUO. Prowadzone przez Wykonawcę SUO karty pracy, nie były potwierdzane przez świadczeniobiorców przy każdorazowej dacie realizacji SUO. Były opatrzone podpisem specjalisty. Ponadto, specjalista nie składał podpisu na karcie pracy każdego dnia, w którym realizował określoną liczbę godzin SUO. W większości przypadku specjalista podpisywał kartę jednym podpisem. W toku kontroli ustalono, iż GOPS ponosił odpłatność za wszystkie SUO wykazane na kartach pracy.

Stwierdzone nieprawidłowości, odnoszą się do badanych obszarów funkcjonowania i działalności Ośrodka. Wynikają one z niedostatecznego stosowania obowiązujących przepisów prawnych przy realizacji zadań ustawowych. Istniejący stan rzeczy może skutkować nieprawidłowym funkcjonowaniem jednostki pod względem organizacyjnym oraz niewłaściwym wykonywaniem powierzonych zadań.

Na podstawie § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, wskazuje się kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kowalu, jako osobę odpowiedzialną za powstanie nieprawidłowości oraz za podjęcie odpowiednich działań, w celu ich usunięcia.

Mając na uwadze powyższe oraz w oparciu o ustalenia zawarte w protokole kontroli, Wojewoda Kujawsko-Pomorski, kontrolowaną działalność ocenia **pozytywnie z nieprawidłowościami**¹.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy, z uwzględnieniem § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, przekazując powyższe uwagi i wnioski Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

1. Dostosowanie zatrudnienia pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy do normy wynikającej z art. 110 ust. 12 ustawy,
Termin realizacji: niezwłocznie, najpóźniej do 30 czerwca 2019 r.
2. Przestrzeganie przepisu art. 110 ust. 9 ustawy, wymagającego od kierownika ośrodka pomocy społecznej składania radzie gminy, corocznego sprawozdania z działalności ośrodka oraz przedstawiania potrzeb w zakresie pomocy społecznej,
Termin realizacji: na bieżąco
3. Prawidłowe i kompleksowe wypełnianie kwestionariusza wywiadu środowiskowego, w szczególności w rubrykach zastrzeżonych dla kierownika ośrodka pomocy społecznej, w tym przede wszystkim, właściwe sporządzanie planu pomocy, również w kwestii zwolnienia z odpłatności za SUO oraz formalne zatwierdzanie planu pomocy podpisem opatrzonym datą – zgodnie z obowiązującym wzorem kwestionariusza wywiadu,
Termin realizacji: na bieżąco
4. Przestrzeganie § 9 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego obligującego, w przypadku osób lub rodzin korzystających z SUO, do sporządzania przez pracownika socjalnego, aktualizacji wywiadu nie rzadziej niż co 6 miesięcy, pomimo braku zmiany danych, wypełniając część IV kwestionariusza wywiadu,
Termin realizacji: na bieżąco
5. Załatwianie wniosków o przyznanie SUO bez zbędnej zwłoki, przestrzegając przepisy postępowania administracyjnego w zakresie terminu załatwiania sprawy i obowiązku zawiadomienia o przedłużeniu terminu sprawy zgodnie z art. 35 i 36 k.p.a.,
Termin realizacji: na bieżąco
6. Przestrzeganie przepisów art. 107 § 1 i 3 k.p.a. dotyczących wydawanych decyzji administracyjnych, a w szczególności zawieranie uzasadnienia prawnego i faktycznego w decyzjach, dotyczących pomocy w formie SUO ze wskazaniem powodów jej udzielenia

---

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (zarządzenie nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 grudnia 2017 r.).

Przez *uchybiecie*, należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez *nieprawidłowość*, należy rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nieoszczędne.

oraz nieudzielenia w żądanym zakresie godzinowym jeżeli taka sytuacja ma miejsce oraz właściwe oznaczenie organu wydającego decyzję,

Termin realizacji: na bieżąco

7. Przestrzeganie przepisu art. 50 ust. 5 ustawy przyznając SUO, poprzez precyzyjne określanie zakresu SUO, miejsca ich świadczenia oraz poprzez wskazywanie konkretnej liczby godzin SUO w określonych godzinach i dniach tygodnia, z podziałem na określonych specjalistów, w szczególności przyznawania kilku rodzajów SUO jedną decyzją,

Termin realizacji: na bieżąco

8. Należyte stosowanie przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. poz. 1598 z późn. zm.), w przypadku przyznawania specjalistycznych usług opiekuńczych z zadań zleconych gminie, w szczególności w zakresie: rodzajów SUO i nazewnictwa ustalonego w § 2 oraz ustalania odpłatności, zgodnie ze wskaźnikami zawartymi w § 4 pkt 3,

Termin realizacji: na bieżąco

9. Przeprowadzanie formalnego i administracyjnego postępowania w zakresie ustalenia za okres kontrolowany właściwej wysokości odpłatności za SUO klientce [REDAKTOWANE] i zwrotu nadpłaty za zrealizowane SUO w wysokości 1.092,25 zł,

Termin realizacji: bez zbędnej zwłoki

10. Stosowanie przepisu art. 130 § 4 k.p.a. w przypadku decyzji, które zostały zrealizowane przed uprawomocnieniem,

Termin realizacji: na bieżąco

11. Uzasadnianie niezbędności nadania rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji, której został nadany ww. rygor w trybie art. 108 k.p.a.,

Termin realizacji: na bieżąco

12. Doręczanie decyzji administracyjnych w sposób skuteczny, każdorazowo za potwierdzeniem odbioru strony, zgodnie z obowiązującymi przepisami postępowania administracyjnego w tym zakresie,

Termin realizacji: na bieżąco

13. Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w taki sposób, aby zapewnić realizację wszystkich godzin usług przyznanych wydanymi decyzjami przez specjalistów posiadających kwalifikacje określone § 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r. poz. 1598 z późn. zm.),

Termin realizacji: na bieżąco

14. Sprawowanie nadzoru nad jakością i terminowością wykonywanych SUO i prowadzenie stosownej dokumentacji w tym zakresie,

Termin realizacji: na bieżąco.

Ponadto, Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca uregulowanie zasad zastępstwa kierownika GOPS podczas jego nieobecności – zgodnie z wymogami obowiązującego statutu, a w kwestii wydawania decyzji administracyjnych orzekać o pomocy, a nie przyznawać ją.

Jednocześnie, w przypadku realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca wprowadzić i stosować zasadę każdorazowego potwierdzania zrealizowanych godzin usług w określonym dniu przez usługobiorcę.

Na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej:

1. kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia,
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia,
3. w przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków,
4. w przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w pkt 2 kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w pkt 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę zastrzeżeń,
5. w przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki Wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej,
6. organ, o którym mowa w pkt 5, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić Wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń, do niniejszych zaleceń pokontrolnych proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wniosków z kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku podjęcia zaleconych działań.

Jednocześnie informuję, iż w przypadku braku realizacji zaleceń pokontrolnych we wskazanym terminie, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w trybie art. 131 ustawy, zmierzające do wymierzenia kary pieniężnej, określonej w przepisie art. 130 ust. 1 przedmiotowej ustawy.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI